

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarium de Sanctis - Cod. Aug. perg. 21

[Reichenau ?], [12. - 13. Jh.]

Lectionarum de Sanctis.

[urn:nbn:de:bsz:31-41579](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41579)

Incipit legenda de corpore xpi que incipi-
enda est. feria quinta post octavam pentecost.

In mensis diuine largitatis beneficia exhibi-
ta populo xpiano ineffabilem ei conferunt
dignitatem. Adq; enī est aut fuit aliquan-
do. tam grandis natio. que habuit deos pro
pinquos sibi sicut adest nobis dñs deus nr̄.

In genitū siquidem dei filius. sue diuini-
tatis uolens nos esse participes. naturam
nostram assumpsit. ut homines deos face-
ret factus homo. et hoc insup qđ de nostro
assumpsit. totū nobis cōtulit ad salutem. r.

Corpus namq; suū p̄ nostra. **ii.**
reconciliatione. in ara crucis hostiam
obtulit deo patri. et sanguinem suū
fudit in p̄cium simul & lauachrum. ut
redempti a seruitute miserabili. a peccatis
omnibus mundaremur. Et enī dilectissimū
tantī beneficii iugis in nobis maneret me-
moriam. corpus suū in cibum. et sanguinem
suū in potum. sub specie panis & uini su-
mendū fidelibus dereliquit. **iii.**

Opreiosū et admirandū cōui-
uiū salutarium. & omī suau-
tate repletum. Quid enī hoc con-
uiuio p̄ciosius esse potest. in quo n̄ carnes
uitulorum et hircorum. ut olim in lege. sed nobis
xpc sumendus p̄ponitur uerus deus.

Quid hoc sacramento mirabilius. Inq;
namq; panis & uinum in corpus et sangui-
nem substantialiter cōuertuntur. Ideoq;
xpc deus et homo perfectus. sub modici pa-
nis specie cōuertitur. Manducatur itaq;
a fidelibus. s; minime laceratur. **iiii.**

Ovinū immo diuiso sacramento. inte-
ger sub qualibet diuisionis parti-
cula perseverat. accidentia etiam
sine subiecto in eodem subsistunt. ut fides
locum habeat. dum uisibiliter sumitur
aliena specie occultatum. & sensus recep-
tione immunes reddantur. qui de accidentibus
iudicant sibi notis. Nullum etiā sacramen-

tum est isto salubrius. quo purgantur pecca-
ta. uirtutes augentur. & mens omnium spūa-
rum karissimum habundantia impinguat. r.

Offeritur in ecclesia **iuscō. §. i. v.**
pro uiuis et mortuis. ut omnibus pro-
sit. qđ est p̄ salute omnium institutum.

Suauitatem deniq; huiusmodi sacramenti.
nullus exprimere sufficit. per qđ spūalis dul-
cedo in sua fonte gustatur. et reuoluit illius
memoria. quam in passione monstrauit ex-
cellentissime caritatis. Igitur ut athenis
huiusmodi caritatis immensitas. cordibus in-
figeretur. fidelium in ultima cena quando
pascha cum discipulis celebrato. transiurus
ex hoc mundo ad patrem. hoc sacramentum
instituit. tanquam passionis sue memoriale
per henne figuratur. **vi.**

Huius sacramenti figura p̄cessit.
quando manna pluit in deserto deus
patribus. qui cotidiano celi pasce-
bantur alimento. Unde dictum est. panem
anglorū manducauit homo. Sed panem
illum qđ manducauerunt in deserto. omnes
mortui sunt. Ita autē esca quam accipitis
est panis uini. qđ de celo descendit. et uite
eternę substantiam subministrat. Et qui-
cūq; manducauerit hunc panem. n̄ morietur
in eternum. quia corpus xpi est. Considera
utrum nunc p̄stantior sit panis anglorū.
an caro xpi. que utiq; ē corpus xpi uite.

Manna illud de celo hoc sup celum. **vii.**
Illud celi. hoc dñi anglorū. Illud cor-
ruptioni obnoxium. si indiem alte-
rum seruetur. Hoc alienum ab omni corrupti-
one. Quicūq; religiose gustauerit. corrup-
tionē sentire n̄ poterit. Verum et si indie ce-
ne. quando sacramentū p̄dictum dinoscatur
institutum. inter missarū sollempnia dem-
stratione ipius. specialis mentio habeat.
totum tamē residuum eiusdem diei officii.
ad xpi passionem p̄inet. cetera cuius uenera-
tionem. ecclia illo tempore occupatur. r.

Unde ut integro celebrantis .viii.
officio. institutionem tunc sacra-
menti. sollempniter recoleret plebs fidelis.
Romanus pontifex urbanus quartus. huius
sacramenti affectus deuotione pie statuit
institutionis memoriam. post octauam pente-
costen. feria quinta acunctis fidelibus celebra-
ri. ut qui per totum anni circuitum hoc sacra-
mento utimur. ad salutem eius institutione.
illo specialiter tempore recolamus. quo spēs
sanctus corda fidelium edocuit. ad plene cog-
noscenda huiusmodi sacramenti mysteria.
Nam in eodem tempore incepit hoc sacra-
mentum. a frequentibus celebrari. Legitur
in actibus apłoz. qđ erant p̄seuerantes in doc-
trina apłoz. & cōmunicatione. fractionis pa-
nis orationibus statim post missionem spēs s̄c̄i.
Et autē p̄dicta feria quinta. et p̄ octauas seque-
tes. eiusdem salutaris institutionis. honori-
ficentius agatur. memoria. et celebritas de
hoc celebrior habeatur. loco materialium
distributionum. q̄ in eccl̄iis cathedralibus
largiuntur. existentibus canonicis horis.
et nocturnis. pariterq; diuinis. p̄ factis ab
inano pontifex eis. qui huiusmodi horis in
hac sollempnitate p̄sonaliter in eccl̄iis
intressent. stipendia sp̄ualia apostolica lar-
gitione cōcessit. Quatenus p̄ hec fideles. ad
tanti festi celebritatem. audius & copiosius
cōueniant. Unde omnibz uere penitentibus
et cōfessis. qui primis uesp̄is. huius festi
p̄sentialiter intressent in eccl̄ia ubi cele-
braretur. centum. qui uero matutinali offi-
cio totidem. Et illis qui in secunda uesp̄is totidem.
Illis uero qui in secunda uesp̄is totidem.
Illis quoq; q̄ prime. tertie. sexte. nonę. ac cō-
pletory adessent officiis. p̄ qualibet horarū
ip̄az quadriaginta. Illis uero qui illius festi
octauas in matutinalibus. uesp̄is. missis.
ac horarū officiis p̄sentes existerent. singulis
diebus octauaz. Centū dierum criminaliū.
indulgentiam misericorditer tribuit perpe-

2
Intus temporibus duraturum. Secundum
nillo r. Dicit ih̄c turbis iudeoz. **Johannem.**
Quis uere est potus. Et Rel. Om̄l. bñ.
Qui enim abo et potu id appetit **Augustini.**
tant homines. ut n̄ esuriant neq;
satiant. hoc n̄ prestat nisi iste abus
et potus. qui eos aquis sumitur. immor-
tales. et incorruptibiles facit. id est sacras
ip̄oz sanctorū. ubi pax erit. et unitas plena.
atq; p̄fecta. Propterea quispe sicut ante
nos intellexerunt hoc homines dei. dñs n̄r
ih̄c xp̄c. corpus et sanguinem suū. meis rebus
cōmendauit. q̄ ad unum aliquid reducant.
Ex multis namq; granis unus panis effi-
atur. & ex racemis unum cōfluit. .x.

Deniq; iam exponit. quomodo id fiat
qđ loquitur. Et quid sit man-
ducare corpus eius. et bibere eius
sanguinem. Et qđ manducare carnem meam.
& bibere sanguinem meum. in me manet et
ego in eo. Hoc ē manducare illam escam.
et illum bibere potum. in xp̄o manere.
& illum in mentem in se habere. ac p̄ hoc
qui n̄ manet in xp̄o. & in quo n̄ manet xp̄c.
p̄cudubio n̄ manducare sp̄ualiter eius car-
nem. licet carnaliter et uisibiliter p̄tinet
dentibus sacramenta corporis. & sanguis xp̄i.

Sed magis tante rei sacra .xj.
mentum. ad iudicium sibi man-
ducare et bibere. qui immundus p̄re-
sumit. ad xp̄i accedere sacramenta. que
alius n̄ digne sumit. nisi qui mundus est
de quibus dicitur. Bñ mundo corde. quo
ip̄i deum videbunt. .xij.

Sicut misit me pater inquit uiuens.
et ego uiuo p̄pter panem. et qui
manducare me ip̄e uiuit p̄pter me.
Non enim filius participatione patris. fit
melior qui natus ē equalis. sicut participa-
tione filii p̄ unitatem corporis. & sanguis.
quam illa manducatio. potioq; significat.

efficiat nos meliores. **Festa sexta.**

Derocius mundi operibus legisti.
quia ipse dixit et facta sunt. ipse
mandavit et creata sunt. Sermo
igitur qui potuit facere ex nichilo quod non
erat. non potuit ea que sunt. in id mutare
quod non erat. Non est enim minus dare quam
mutare novas naturas rerum. Sed cui
argumentis utimur. suis utamur exemp-
lis. incarnationis quoque asseruimus ueri-
tatem. Nunquid nature usus persensit.
cum dominus noster ihesus christus ex maria uirgine nasce-

Si ordinem querimus. **11. Virtus.**

femina mixta uirgo generate con-
sueuerat. liquet igitur quod preter
nature ordinem uirgo generauit. Hoc
quod confirmamus corpus est ex uirgine. Quid
hic querimus nature ordinem in corpore
christi. cum preter naturam sit ipse dominus noster ihesus
christus natus ex uirgine. Vera itaque caro christi

que crucifixa que sepulta est. Vere ergo illius
sacramentum carnis est. **lectio. 11.**

ipse dominus ihesus clamat. hoc est corpus meum.
ante uerborum benedictionem celestium.

alia species nominatur. post consecrationem
aliud significatur. Et quod ipse dicit. sanguinem
suum ante consecrationem sanguis christi nomi-

natur. Tu dicit. amen. Hoc est uerum quod
sermo sonat. affectus sentiat. Panis est

maltrati uel sitati. ubi accessit consecratio.
de pane fit corpus christi. **Sabbato. 1. 1.**

Consecratio que quibus uerbis. exau-
sermonibus est. Domini nostri ihesu christi.

nam preterquam omnia que dicuntur.
laus deo offertur oratione petatur pro populo.

precebus et precibus. Ibi autem sacramentum
conficitur. iam non suis sermonibus utitur

sacerdos. ergo sermo christi. hoc conficit sacra-
mentum. Quis sermo christi. hic nempe

quo facta sunt omnia. celum et terra. et ma-
ria. Hic ergo quam operatorius sit sermo

christi. Si ergo est tanta uis in sermone

domini nostri ihesu christi. ut inaperiret esse. quod non
erat. quanto magis operatorius ut sint que
erant. et in aliud conuertantur. et sic quod
erat panis ante consecrationem. corpus post
consecrationem est christi. quia sermo christi crea-
turam mutat. et sic ex pane fit corpus christi.
et uinum cum aqua in calice mixtum. fit
sanguis post consecrationem uerbi celestis.

Sed forte dicitur speciem sanguinis. **11.**
non uideo. sed nec eius similitudinem.
Sicut enim corporis similitudinem

assumpsisti. ita et sanguis christi similitudinem
bibisti. ut nullus horum a ueris sit partum-
tanti me redemptionis. Vidisti quia cor-
pus christi accipis uis scire. quia uerbis celesti-

bus consecratur. accipe que sunt uerba di-
at sacerdos. Fac nobis inquit hanc obla-
tionem asscriptam. rationabilem. et cetera.

Unde omnia uerba euangelii sunt usque ad
accipite siue corpus siue sanguinem. Unde

uerba christi accipite. et bibite ex hoc omnes.
Ibi uerba christi operata fuerint. ibi sanguis
efficitur. qui plebem redemit. Ergo uide

quam potens est sermo christi uniuersa con-
uerrere. Deinde ipse christus testatur. quod corpus
suum et sanguinem accipiamus. de cuius fi-
de et resurrectione dubitare non debemus.

Xpe panis est de quo qui man. **111.**
ducat. uiuit in eternum. De quo

ipse dicit. Et panis quem ego dabo
caro mea est pro mundi uita. Sapiencia

dei panis necessarium pro multis causis
hoc prouidit. Primo quidem quia cotidie
peccamus. saltem in peccatis sine quibus
mortalis infirmitas uiuere non potest. quia

licet peccata omnia condonata sunt in baptismo.
infirmitas tamen peccati adhuc manet in
carne. Unde psalmista. Benedic anima
mea domino. qui propiciatur omnibus iniquitatibus
tuis. que sanat omnes infirmitates tuas.

Et ideo quia cotidie labimur. cotidie pro
nobis christus mystice immolatur. et passio

et passio xpi in ministerio nadiu. ut
qui semel mortem moriendo deuicerat.
cotidie recidua delictorū per hec sacra
menta. corporis & sanguinis xpi releua
ret. Unde oramus. **V**inute nobis debita
nostra. Quia si dixerimus peccatū non
habemus. nos ipsos seducimus. et ueritas
in nobis n̄ est. **Vnica Iustia Octaua.**

Geritū etiam hoc mysterium!
et obcomemorationem domine
passionis. **M**uocensūq; ergo
hunc panem sumitis. et bibitis hunc ca
licem. mortem dñi annuntiabitis donec
ueniat. Non utiq; accipiendum est. donec
mors xpi ueniet. quia ultra iam n̄ mo
ritur. s; donec ipse dñs ueniet ad iudiciū.
Interim autē mors xpi p seculi vitam.
posteris nuncianda est. ut discant. quia
caritate dilexit suos. qui pro eis mori dig
natus est. cui om̄s debemus respondere
uicem caritatis. **Q**uia ad hoc nos
prior dilexit. cum essemus iehenne filii.
ut diligeremus eum. iam a morte libera
ti. quia morte dñi liberati sumus. **H**uius
rei morem incedendo carnem. et bibendo
eius sanguinem. que pro nobis oblata
sunt signamus. **l. 11.**

Quoniam sub figura. an sub ueritate
hoc mysterium calicis sacramen
tum fiat. ueritas ait. **C**aro
mea uere est. et sanguis meus uere
est potus. **A**lioquin. quō magnum erit
panis quem ego dabo. caro mea est pro
mundi uita. nisi uere sit caro. **S**ed quia
xpm uorare dentibus. nefas est. uoluit
hunc panem et uinum ibi in ministerio uere
incarnem suam. & sanguinem suū conse
cratione sp̄s sc̄i potentaliter creare.
et cotidie p mundi uita mystice immo
lare. **H**ic sicut de uirgine per sp̄m sanctū.
uera caro sine coitu creatur. ita pereun
tem substantia panis mystice id est cor

pus xpi consecratur. **l. 111.**

Corpus xpi et figura ueritas est.
Meritas quia corpus xpi. et san
guis in uirtute sp̄s sancti. et in
uirtute ipsius ex panis et uini substan
cia efficitur. figura uero est. id qd exte
rius sentit. **I**nter catholicam eccliam
in mysterio corporis xpi. nichil abono
maius. nichil a malo minus perficitur
a sacerdote. quia n̄ in merito sacerdotis
consecratur. s; in uerbo consecretur. crea
toris. & in uirtute sp̄s sc̄i. **S**i enī in me
rito est sacerdotis. nequaquam ad xpm
pertinet. **H**unc autē sicut ipse est qui
baptizat. ita ipse est qui p sp̄m sc̄m hanc
suam efficit carnem. et remittit uinum
in sanguinem. **l. 111.**

Quando et sacerdotes. **I**ube hec in
quitur deferri p manus angli
tui sancti in sublime altare
tuū. in conspectum diuine maiestatis
tue. **H**ic quid deferendam lucē posat.
n̄ ut intelligatur qd ista fiant in eo sa
cerdotio. **H**anc itaq; oblationem asp̄
tam et benedictam. p quam homines
in celo ascribuntur. ratam perquam
in uisceribus xpi censeamus esse. **l. v.**

Rationabilem p quam abestiali
sensu exuamur. acceptabilem
ut qui nobis ip̄s displicemus.
per hanc acceptabiles eius unico filio
simus. **N**ichil rationabilius. ut quia
nos similitudinem mortis eius in bap
tismo accepimus. similitudinem quoq;
carnis & sanguinis eius sumamus.
Ita ut ueritas n̄ desit in sacramento.
et ridiculum fiat apaganis. qd cruce
item occisi hominis bibamus. **l. vi.**

Quod credendum est qd in uerbis xpi.
sacramenta consecretur. cuius
potencia creantur. prius itaq;
uero ad melius pcreantur. **R**eliqua

omnia que sacerdos dicit. aut deus
canit. nichil aliud quam laudes et gra-
ciarum actiones sunt. aut certe obse-
rationes. et fidelium precationes. Omnia
quecumque uoluit dominus fecit in celo et in terra.
et quia uoluit sic factum est. Inquit. licet
figura panis et uini uideatur. nichil tamen
aliud quam corpus christi. et sanguis post conse-
crationem credenda sunt. **P. vii.**

Cotidie enim communionem eucha-
ristie accipere. nec laudo. nec ui-
tupero. Omnibus tamen diebus do-
minicas communicandum. si tamen mens
in affectu peccandi est. grauari magis
dico. eucharistie perceptionem quam
purgare. Et quam uis quis in peccato
mordeat. peccandi tamen decetero non habeat
voluntatem. et communicaturus satisfi-
ciat lacrimis et orationibus. et confidens
de domini misericordia. et miseratione.
accedat ad eucharistiam intrepidus et se-
curus. sed hoc de illo dico quem mortalia
peccata non in hac uita grauant. **P. viii.**

Tem dicit quispiam. nec cotidie accipien-
dam eucharistiam. alius assumat coti-
die. faciat unusquisque secundum quod suam
fidem pie credit faciendum. Neque enim
lingauerunt inter se. aut quisquam eorum
se alteri opposuit. scilicet zacheus. et ille
centurio. cum alter eorum gauderet in do-
mo sua suscepit dominum. alter suscepit dominum.
Quem non sum dignus. ut intres sub tectum
meum. Ambo saluatorem honorificantes.
quamuis non uno modo. ambo peccatis mi-
seri. ambo misericordiam consecuti. Ad hoc ualeat.
quod manna secundum propriam uoluntatem
more cuiuslibet sapiebat. Sed quotiens
cumque effunditur sanguis christi. in remissionem
peccatorum funditur. Debeo illum
semper accipere. ut peccata dimittantur.
Qui semper peccat. semper debeo habe-
re medicinam. **sera. ii. p. i.**

Exi. Amam dico uobis non manducatis et c. si hois

Ovi scelerate in ecclesia uiuunt. et
communione non desinunt. putan-
tes se tali communionem mundari.
discant nichil ad emundationem proficere
sibi dicente propheta. Quid est quod dilectus
meus fecit multa scelera in domo. Numquid
carnes sancte auferunt a te maculas tuas.
Et apostolus. Probet se unusquisque. et sic de
pane illo edat. et de calice bibat. **P. ii.**

Non iste est panis qui uadit in corpus.
sed panis uite eterne. qui anime nostre
substantiam fulat. Iste panis est
cotidianus accipe cotidie. quod tibi cotidie
prosit. Sancta malis possunt obesse. quia
bonis sunt ad salutem. malis ad iudicium.
Vnde apostolus. Qui manducat corpus et sangui-
nem domini indigne bibit. iudicium sibi
manducat et bibit. non quia illa res mala
est. sed quia malus male accipit bonum
quod est bonum. **P. iii.**

Non enim mala erat bucella. que data
est iude ad domino. saluus medicus
dedit. sed quia ille indignus erat qui
accepit. Non prohibebat dispensator prin-
gnes terre. mescam dominum manducare.
sed exactorem monet timere. Sicut iudas
qui bucellam tradidit christum non malum acci-
piendo. sed bonum male accipiendo. locum
prebuit diabolo. **sera. i. p. i.**

Corpus enim et sanguis nichil homi-
nis erat illis. quibus dicebat
apostolus. Qui manducat et bibit in-
digne. iudicium sibi manducat et bibit.
Sed quomodo manducandus est christus quomodo ipse
dixit. Qui manducat carnem meam. et
bibit sanguinem meum. digne in me maneat
et ego in eo. Et si indigne accipit sacramen-
tum. acquirit magnum tormentum.

Ouia corpus assumptum. **ii.**
ablatum erat dominus ab oculis. et
illatum syderibus necessarium
erat. ut die tene sacramentum corporis

et sanguinis consecraret. ut coleretur in
gner p̄mysterium. qđ semel offerrebatu
in p̄cium. Et quia cotidiana et indefessa
curabat p̄ hominū salute. redemptio per
pena redemptionis oblato. & per hennis
victima uiuere memoria. et semp p̄e
sens ingrata uere uita. et perfecta hostia.
fide estimanda n̄ specie. neq; exteriori cen
senda usu. s; interiori affectu. **¶. iij.**

Unde celestis affirmat auctoritas.
quia caro mea uere est abut. et
sanguis meus uere est potus. Re
cedat ergo infidelitas ambiguoꝝ. quō
quidem auctor ueritatis ip̄e est. Nam q̄
inuisibilis sacerdos. uisibiles ciuitates.
in substantiam corporis et sanguinis sui.
uere uo suo cōsecrato potestate cōuertit
ita dicens. Accipite et comedite. hoc est
corpus meum. et sanctificatione ueritatis.
accipite et bibite. hic est sanguis meus.

Quanta itaq; & quam **fra. iij.**
celebranda beneficia. vis diu
ne benedictionis operetur. et
quō tibi nouū & impossibile esse n̄ de
beat. qđ in xpi substantiam terrena
et mortalia cōuertuntur te ip̄m. qui in
xpo es regnaturus inter uoga. Dudum
alienus uita p̄grinus amiserat cordia.
et salutis uite intrinsecus mortuus
exilabas. Et subito in ciuitate xpi legibz.
et salutaribus mysteris inuocatus. in
corpus ecclesie n̄ uidendo s; credendo nans
latus. et de filio perditionis. adoptiuus
dei filius occulta puritate fieri meruisti.

Sicut sine corporali sensu. **¶. ij.**
uilitate p̄terita deposita subito
nouam indutus est dignitatem.
Et sicut hoc qđ deus in te lesa curauit.
infecta diluit maculata deterit. n̄ occu
lis s; sensibus tuis sūt erudita. et cum
adituerendum altare. abis sp̄itualibus
sacandus ascendis. sacrum dei tui corpus

et sanguinem fide respice. honora et mi
rate. mente cōtinge. cordis manu suscipe.
& maxime mente totum haustum homi
nis assume. **¶. iij.**

Hypo semel oblata est hostia. ad salutem
semp̄ternam potens. Quid ergo nos
dicimus. Homine per singulos dies offe
rimus. Sed ad recordationem mortis
eius. et una est hostia et n̄ multe. Quo
modo una & n̄ multe. Quia semel ob
latus est xpc. Hoc aut̄ sacrificium ex
emplum est illius idipm. et semp idipm.
Unde unum est sacrificium. idem qđ
offeritur solum multis locis. alioquin
diceretur. Quō in multis locis offeritur.
multi sūt xpi. Nequaquam. Sed unus
ubiq; xpc. et hic plenus existens. & illic
plenus. Sicut enī qđ ubiq; offeritur. est
unū corpus. et n̄ multa corpora. ita et
unum sacrificium. Pontifex enī ille
qui obrulit hostiam. n̄ mundante ip̄am
etiam offerimus nunc. q̄ tunc cōsumi
n̄ potest. qđ n̄ facimus in cōmemoratio
ne. fit eius qđ factum est hoc enī ait. fa
cite in meam cōmemorationem.

Sacramentoz **In Octaua corporis xpi.**
oblationibus. inter missarum sollemp
nia dno offeruntur. panis tam. & uinū
aqua p̄mixtum in sacrificium offerunt.
Non enim debet in calice dñi. aut uinū
aut aqua sola offerri. s; utrumq; per
mixtum. quia utrumq; ex latere eius.
in passione sua perfluxisse dicitur. et
legitur. Calix etiam dominicus. uino
et aqua p̄mixtus debet offerri. quia de
bemus in aqua intelligi populum. in
uino uero ostendimus sanguinem xpi.
Cum ḡ uinum aqua misceatur. xpo
populus adunatur. et credentium plebs
ei in quem. copulatur & ungitur. **¶.**

Que copulatio et cōmunicatio aque
et uini sic misceatur in calice dñi.

ut mixto illa n̄ possit sepeari. Nam si
unum tam̄ quis offerat. sanguis xp̄i
incipit esse sine nobis. Si uero aqua sit
sola plebs incipit esse sine xp̄o. Ergo
quō potius solus offertur. in quo uini effi
cacia tam̄ significatur. saluus n̄r sacra
mentū negligitur. qd̄ aqua significatur.

Ovis sacramenti ritum **l. iii.**
Melchisedech ostendit. ubi panē
et unum abrahe obtulit. Sed tu
dicas michi. quō ergo melchisedech. ui
uim tam̄ et panem obtulit. Quid
sibi amixtio aque. Rationem acci
pe primo omnium figura fuit. q̄ ante
p̄cessit tempore moysi. qui cū sitet
populus iudeoz. qd̄ aquam inuenire n̄
posset. Dixit dñs moysi ut tangeret pe
tram. cū uirga tēgit petram. & petra
maximam undam fudit. sic ap̄ls dicit.
Bibebant aut̄ de spiritali cōsequente eos
petra. petra aut̄ erat xp̄s. **l. iiii.**

Aide mysterium. Moyses hoc est
Apheta. uirga hoc est uerbum
dei. Sacerdos enī uerbo dei
tangit petram. et fluit aqua et bibit
populus dei. Tangit ḡ sacerdos calicē.
redundit aqua in calicem. et salit inuitā
eternam. & bibit ppl̄s dei. qui dei gratiam
cōsecutus est. In tempore dñice passionis.
cū sabbatum magnum instaret. quia
mature uiuebat dñs n̄r ih̄c xp̄s. et latro
nes missi sunt qui p̄cuterent eum. **l. v.**

Ovi uenientes inuenerunt de
functum. dñm n̄m ih̄m xp̄m.
Tunc unus ex militibus. tēgit
latus eius ex latere eius. Fluxit sanguis
et aqua. aqua aut̄ ut mundaret. san
guis ut redimeret. Quare delatere.
Quia unde culpa. inde & gratia. Culpa
per feminam. gr̄a p̄ dñm n̄m ih̄m xp̄m
Sic uere calix dñi n̄r. n̄ est aqua solum
nec unum solum nisi utrūq; adunatū

fuerit. et copulatum et panis unius cō
page solidatum. **l. vi.**

Sacramento corporis et sanguinis dñi
nostri. nichil amplius offertur. quam qd̄
ip̄e dñs tradidit. Hoc est panis unius et
aqua unū aqua mixtum. nec amplius
in sacrificiis offertur. quam de uinis et de
frumento. Nec tria sūt unū in xp̄o ih̄u. hec
hostia et oblatio dei in odorem suauitatis.
In xp̄o pater & xp̄s in nobis unum in his
nos esse faciunt. Si uero carne corporis n̄r
xp̄s assumpsit. et uere homo ille xp̄s est nos
quoq; uero sub mysterio. carne corporis
summus. et p̄ hoc unū erimus. quia pater
meo est & ille in nobis. **l. vii.**

Ouomodo enim uoluntatis unitas
asseritur. cū naturalis p̄sacra
mentū p̄p̄teritas perfectum sacra
mentū sit unitatis. Non ē humano. aut
seculari sensu de his rebus loquendum.
neq; enī p̄uolentiam. aut imprudentē.
p̄dicacionem doctorū celestium sanctorū
aliene. atq; impie intelligentie puerilitas
extorquenda est. ne naturali enim in nob̄
xp̄i ueritate uel unitate. q̄ didicimus. n̄ q̄
dixerimus. ab eo didicimus. stulta atq;
impie dicemus. **l. viii.**

Caro enī ait. Caro enī mea uere est abut.
et sanguis meus uere est potus. Qui edit
carne meam. et bibit sanguine meum
in me manet & ego in eo. De ueritate car
nis et sanguis. n̄ est relictus. agendi mo
dus et locus. Hunc enī et ip̄ius dñi p̄fessio
ne. et fide n̄ra. uere caro est. et uere san
guis est. & hec accepta atq; hausta effia
unt. ut et nos in xp̄o. et xp̄s in nobis sit. est
ergo ip̄e in nobis p̄ carnem. Qd̄ aut̄ p̄sacra
mentum in eo cōmunicatē carnis et san
guinis simus ip̄e restatui. dicens. Vos aut̄
me uidens. quia ego uiuo. et uos uiuens.
quō ego in patre. & uos in me. et ego in uo
bis. **l. vii.** Caro mea uere ut die p̄mo.

Incapit passio scē Katherine uirg.

Gaudemus fratres. gaude mi
spiritali ac cōmuni iocundita
te letemur. In hoc festo nūris
xp̄i Katherine. Que dum caris orba
retur parentibus. ei qui sine fine reg
naturus est adhererat. In grege nāq;
filia regis cōsili unica cōstiterat. post
cui recessum in urbe alexandria. quasi
rosa p̄rimali maceratione residebat
ignata. Paternae uero dignitatis p̄uida
gubernatrix. studiosē deliberans. quid
timendum in huius mundi sit ei gastulo.
cōsiderans tandem hominē. tanquam
flosculum agri egredi. et crescere. labori
osq; certamine de hac uita migrare.

Quam magna dei pietas. q̄ sic p̄clara
m̄nacula. in tam tenella uirgine katheri
na dignatur ostendere. quia reuerentiā
reuerentiam nullatenus adrende
bat. p̄redia ihs̄ hereditario iure possede
bat. cū argento q̄ auro pauperib; erogā
bat. adrendens illud ewangelicum. the
saurizate uobis thesauris in celo. ubi nec
erugo. nec tinea demolitur. Cūq; fama
saluberima p̄ uniuersam terram longe
lateq; crebresceret. quidam rex paganoꝝ x̄
animam tam delectabiliter condolens af
foari. uirginem sibi fecit p̄sentari. ipam
dula eloquio. & blando sermone. auia
stidens reuocare ueritatis. *lco. 11.*

Dulcissima inquit et generosa pu
ella. cur florem tue iuuentutis
extinguere desiderans. ihs̄m colendo. quē
iudei crucifixerunt. immola dīs meis.
et frūere deliciis. ne coram populo tuaq;
parentela cōfundaris. Katherine ū sub
ridens dixit. O rex impiissime. dic que
sūt deliciae. quib; me hortaris perfriui.
Stola quib; me sacrificia offerre cōpellis
temonia sunt. et animā tuam si meoꝝ
famulatu p̄seueraueris eternū adinte
ritam duant. Ergo meo cōsilio utere.

et impatiem. & filium et sp̄m sanctum
crede. Tunc impiissimus furore replet.
beatissimam katherinam uirginem
fustib; cedi p̄cepit. et fusticulis carnes
eius lacerari. Ipsa ū in dño gaudens. ut
columba simplex. ut serpens astuta.
quasi inter lupos. agna astitit. & redēp
toꝝ suum. q̄ in se sperantes n̄ deserit. de
p̄cabatur. ut enim ab illecebroso dignare
tur custodire consortio. *lco. 11.*

Et dum crudelissimus tyrannus.
furore suū in beatissima uirgine
recreasset. iussu suo tortorib; ē mancipata.
et carcerali custodia reseruata. Sed quid
adhec martyr xp̄i. Iustia postes carce
ris sancte signaculo crucis. et bone
scuto uoluntatis. pectus suū signauit &
ptexit. hunc uersiculum sepius repe
tendo. Ante dñe speraui n̄ cōfundar me
terru. Et iterum. Quam bonus isrl̄
deus. hūis q̄ recto sūt corde. Quam inre
mita dei misericordia cōsideranda est.
qui quoslibet infirmos ac debiles. in se
cōfidentes corroboret. ut forcia queq; s̄unt
repugnancia cōfundat. Itaq; cū flos gra
cie in custodia ligatis resideret manib;.
lux celitus emissa est. et omnē caliginem
excussit. ita ut beata uirgo katherina
p̄rimore grauaretur. Sed angl̄s dñi
michahel descendebat cōtinuo de celo. &
amantissimo ancillam dei cōsolabatur.

Quam felix *l. 111.* *Calloquio.* Tu alibi
Inquit es uirgo speciosa quoniam
dñs m̄ ihs̄ xp̄e misit me ad te. ut carnem
tuam pristinae sanitati restituam. Beata uirgo
katherina respondit. Quis es dñe. qui
corporei meo medicinam exhibebis.
Respondens angl̄s. ego sum inquit
nuncius dñi michahel. Et cōtinuo ca
thene quib; erat ligata anglo p̄cipiente
cōfracte sunt et dissolute. puellaq; om̄
carentis lesione. hylari uultu resedit. ipm

laudans qui mare creauit & aridam.
gubernanteq; celum et terram. & omnia
que in eis sunt. Igitur cum sancta martyr
multimodis laudibus creatorum suum
precinuisset. iterum angelico consolatur allo
quio. ne timeat inquit soror carissima.
quia te pia gratia non derelinquet. **M**is
dicitur. sancte signaculo crucis uirgine
signata disparuit. & in cella y flexis ge
nibus nocturnali spacio in oratione per
mansit. **E**nt uero cum crastina dies illus
cescitur. conuocata plebe uniuersa tyran
nus tribunali sedebat. sibiq; beatam uirgi
nem katherina presentari precipiebat. **E**
Sed cum carcerarius **Acto. Quinta**
scam dei matrem in creatoris sui
laudibus comorante illesam conspiceret.
nimio terrore perterritus. coram ipsa p
adorabat. ac si ueniam ab illo qui eam sal
uam fecerat rogabat. Confestim preces
dei famula fudit. ut deus hunc s famu
lum dignaretur eligere. Completa ora
tione. precepit ei afferri ydriam aque.
et baptizauit eum in nomine domini nostri ihu x.
& quod uel quomodo credere deberet. in quantum
potuit edocuit. **Q**uo pacto. ambo leti re
gem adire. seq; suo conspectui sic ipse pre
ceperat presentare. **M**ox ut coram tribu
nali. assisterunt. et cuncti qui aderant uirgi
nem integraliter sanam uiderunt. mirati
sunt. et multi ex eis in domum crediderunt. qui
matrem suam ita tanta pena fecerat saluam.
Interrogato autem carcerario. cui uirgo sa
nata sit adiutorio respondit. Ihu xpi que
et ego credo et confiteor. **M**lico capite trunca
tur. et cum eo multitudo credentium qui per miracula
piose matris crediderunt. quorum anime
ab angelis in celum ducebantur. ac in eter
na requie collocabantur. **N**ec mora christi
anistans uastator. coram se statuta crudeli
intuens uoluit interrogare katherina.
Ad huc permanes incredulitate tua. **M**eo

ure & consilio et sacrificia dūs meis. qui
potestate habent te pericendi. & saluam
facendi. **K**atherina respondit. **O**mnitescere
stulte dicere malorum in ueteritate. quia si
dei nūa. tua maior non est impietate. angelis
qui iuxta tuam astat ceruicem. flameo
gladio scindet te per medium. **I**llu ergo nequis
simi in culeo leuatur. et plumbatis cedit.
flamisque succendit. **S**ed ipsa inter tormenta
ad celum expansis manibus deprecabatur defen
sorem suum. ut ab his liberaretur supplicis.
non per sui desperatione sed ad honorem et gloriam
ipsius que predicabat. **C**onfestim angelis dei
inter flamas astitit. eamque uelamine suo
prexit. et illesa permansit. quod nec capillus
decapite eius potuit. **T**unc preterata uirgo
exclamauit et dixit. **H**unc tyranne uide
quid possunt in tua tormenta nocere.
Et cum uidissent suppliciorum artifices. mirro
modo clamabant et dicebant. **U**irgo ka
therina felix nobis au succurre ministris.
receptorum tuo quam obediem omnium in te que
tanta sue benignitatis creiter opera. hunc
nos reconcilia uirgo preclara. qui se post hoc pre
dicis certamina. eterna pollicetur premia.
quam heu hactenus demonia colendo. maxi
me uiximus spuitica. **P**roinde corde deuoto
ad celum respiciens uirgo. hanc orationem
fudit pro populo. **O**ne ihu xpe qui non uis morte
peccatoris. sed ut conuertatur et uiuat. ex au
di me clamante licet indignam. que huic
creature tue mitissime deus matrem tuam
postulanti rorem infunde spiritus sancti. **E**t comple
ta oratione dixit ministris. **C**onfortamini
fratres et filii dei matres unanimes estote.
ne deficiatis pro tormenta transitoria. ut ani
mas uestras ab his eripiant que sunt eterna.
Tunc plebis multitudo **.i. vi.**
magno clamabat euulatu. **B**enedictus
deus katherine que credimus et adoramus.
Qui omni decollati sunt. et in paradiso lo
cati. **S**ed beata uirgo magno repleta

gaudio. de penis exiliens redemptorem
laudans. atq; dicens. Infelix tibi consulo
cetera. quod tormenta tua nequeunt in
nocere. Multis itaq; pactis conflictationi-
bus mentem traditur. et custodi au-
dam nomine porfirio commendatur.

Quem regina intempesta nocte aggre-
ditur. intus rogans quatenus sui causa
ceteram aperiat. eamq; sanctam uirginem
katherinam uisitare pmittat. Qui gau-
dens uehementer. spondet se facturum
quod rogauerat. Mox ambo turrim adierunt.
quo reserato saluatorem cum tenui uirgineo
inobedientem conspexerunt. et pronun-
tiam uirginem indumento preciosissimo
adornatam. autemq; coronam incipere
repositam. et ceteram omni genere
aromatum recolentem. Tunc reuertere con-
cilli super facies suas ignorantem quid face-
rent psittam iacebant. Continuo uirgi-
nali alloquio confortantur. et si credere
et baptizari uelint ipsam famulatum me-
ritam requiem pollicentur. Cui rei causa
immensas deo gratias ceperunt. ac infi-
de catholica stabili lauachrum regene-
rationis abeata uirgine perciperunt.
et sic a peccatis omnibus candidam uigiles
in oratione laborauerunt. **Acto. vii.**

Caudem pater misericordiarum
amantissimam uirginem consolatur
dicens. Constans esto filia tecum ego sum.
nil sit quod paueas. et cum suo comitatu cuius-
suis est abeis. Famuli uero dei cogitantes
comorabantur. donec aurora rutilante.
noctis caligo abscederet. solisque radiis em-
mittentibus mundus plenus illucesceret. Die
itaq; splendidius emergente. a rege quo
regina cum porfirio deuenit. undiq; re-
quisitis. opinantur sic rei euentus decla-
rauerat. Predictus itaq; seruo dei impug-
nator. quanto ueniens ad carcerem.

cum diuersis lamentationibus uxorem
euocabat. En inquit porfirio. et tu ma-
gis artibus consensuens atua cultura
peruersus es. Et tu regina mulierum
castissima. in diuina tuis abrenunciante
studebis. Nec enim et thori mei delectabi-
lis refugas accubitu. Desine desine
ab hoc irritamento femina in dulcor.

Regina uero completa **viii.** **Melle.**
oratione bonum inquit tibi est
ut peccata tua recognoscas. quatinus
post transitorium imperium coronam
auream aula imperpetua recipias.
Obhui sane fidei destructionem puni-
uersam terram quinquaginta doctores
congregati sunt. qui sanctam uiam ueritatis
reuerterent katherinam. Eum uero
cum simul uenient. rege presente cum por-
firio uirgo et regina coram eis statuti sunt.
Interrogat autem ^{maxim} phignata. a doctores
doctissimo ihesu nazareno. quis nam
estis. proque sic homines pueritatis. Cui
sic uirgo hylari inquit animo non pueri-
tis conuerti. Sed de ihesu quem tu nefario ore
presumptis nominare. licet innumerabilis
sit ei misericordia modica dicam. Hic est qui primus
hominem suum creauit ad imaginem. Qui
dum ad dignitatem ipsam in qua creauerat
diabolica dilaberet suggestionem. dignatus
est a sede reguli ad ima descendere mundi.
et coeternitate patris ad tollendam mor-
tem passionis et hoc patibulo crucis.
Quae illa puella spiritu sancto repleta. cuncta
de christo tam ordinabiliter enumeraret.
confestim hi qui eam uia uenerant reuo-
care ueritatis. ipsam conuersi sunt. atque
abea baptizari postulabant. Multis itaque
a sanguinario inutiliter locutionibus
consumptis. manibus pedibusque ligatis in
ignem mittuntur. sicque ihesu christi martyres
efficiuntur. In quibus etiam deus sua digna

est ostendere miracula. et ita qd' affla-
 ma corporibus cōsumptis. capilli ipozq;
 uestimenta multa pmanerunt. **N**ec
 n̄ q' regina cū regio imperio n̄ succum
 beret. s; fidem catholicam cōstanter
 p̄dicaret dnm̄ psui facientibz memoria
 tep̄catur. ac expansis ad celū manibus.
 aspiculatore decollata. anima deo red-
 ditur cū porfuro. sicq; palma martyri
 coronantur. **P**ost plurima tandem
 supplicia ad decollandum martyr alma
 ducatur. q' psuis inimicis dnm̄ orant.
 decollata cōsortio angloy associatur. q'
 psui memoriam agentibz uox diuina
 cunctis audientibus uociferatur. **V**eni
 dilecta ueni in tra thalamū sponsi tui.
 qd' postulabas impetrasti. p quibz ora-
 bas salui erunt. **C**orpus uero uirgine-
 um uidentibus qui aderant. dulcisono
 cantu ab angelis sumitur. et in monte
 synai diuino obsequio tumulatur. r.

Et uisibile est ex vi. Celij.

*Sanctus. v. pater in potencia. tua nos clementia
 simul et amore. Ab hostium furore. digneris
 liberare. et sanctis socia. re.
 Sanctus. v. filius sapientia. qui obedientia.
 mortis cum dolore. et sanguinis sudore. teneria.
 nos amare. et tibi conseruare.
 Sanctus. v. spiritus influencia. corda existens.
 habito timore. cū fidei calore. nō diffat illustrare
 cū munda sanā. re. Dominus deus
 tabach pleni sūt cali et terra glorie tua.*

*nam pro penitencia. que fit cū frequencia.
 sumpto. bo. mo. more cū castitate flore. via
 nobis cūste dicit. ad illam et orna. re.
 osanna in excelsis. Benedictus qui uenit in nomine dñi
 Verus in essentia. sua nos presencia. p̄cunatō
 cum rōre. ule. unum secum fore. nos igitur
 curare. saluator uelis. re. osanna excelsis*

*Et q' ita e speciosa in filias uerit. v. Ego dulcis p
 maria. tua p̄cece uisore pia. duc nos ad eadē. ita
 uiderit cā filie suā. q' sua frigidum. cōcord. quam
 lucerunt. hac in uia. spernendo. terrestria. et bē
 castitas p̄ducit. e regine. ad. dicitur regem. et
 reginam. quod per gratiam. diuinam. denc nobis
 suffragia. p̄cunam. eius. dūduerit.*

*Et q' dicitur. ita e. non ut uideret panis. et uisus
 si q' dicitur. uisus. et dicitur. multa p̄cunā. uerit. v.
 que p̄cunam. nostrā. p̄cunā. custodiam. re. dicitur
 nō. dicitur. p̄cunā. ad nos. per. posse. nobis. si. curat
 re. nō. dicitur. p̄cunā. ad. quā. dicitur. reginam.
 nō. dicitur. p̄cunā. nō. dicitur. re. dicitur. nō. dicitur.
 nō. dicitur. p̄cunā. nō. dicitur. re. dicitur. nō. dicitur.*

*Sanctus. v. dā p̄cunā. inuenire. nobis. hōc
 p̄cunā. v. re. sanctus. v. cū. nō. ob
 audire. uisore. et. ad. ista. nō. dicitur. re. dicitur.
 ad. quem. respicit. fr̄. p̄cunā. p̄cunā. q. poli. re.
 dicitur. dicitur. tabach. pleni. sūt. cali. et. terra. glorie. tua.
 dicitur. nō. dicitur. nō. dicitur. dicitur. uis. hōc. sine. li. re.
 dicitur. q. nō. dicitur. dicitur. dicitur. p̄cunā. p̄cunā. dicitur. dicitur.
 dicitur. re. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur.
 dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur.
 dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur.
 dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur. dicitur.*